

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym w dniu 9 kwietnia 2015 r. (data prezentaty), sprecyzowanym w kolejnych pismach procesowych, w tym w szczególności w piśmie z dnia 4 sierpnia 2016 r. (data stempla pocztowego) powódka J. S. wniosła o:

- 1) zwolnienie i umorzenie egzekucji wynagrodzenia za pracę, świadczenia z Zakładu (...), ograniczonego prawa rzeczowego stanowiącego współwłasność powódki, położonego w W. przy ul. (...), rachunków bankowych, w tym rachunku bankowego prowadzonego przez (...) S.A. oraz (...) Bank (...) S.A., a także innych zajętych wierzytelności powódki wynikających z postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. Km 4147/10, Km 1932/11, Km 7573/10;
- 2) zwolnienie i umorzenie odsetek ustawowych, odsetek karnych, kosztów egzekucji wynikających z prowadzonych wobec powódki egzekucji;
- 3) zasądzenie od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. M.w W. M. G. na rzecz powódki zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu;
- 4) zasądzenie od pozwanych Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. M.w W. M. G. oraz Banku (...) S.A. z siedzibą w G. na rzecz powódki kosztów postępowania według norm przepisanych. (pozew – k. 1, pismo procesowe – k. 220-222).

Pismem z dnia 3 stycznia 2017 r. powódka zmodyfikowała ostatecznie powództwo w ten sposób, że cofnęła w całości powództwo wobec Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. M.w W. M. G. ze zrzeczeniem się roszczenia. Nadto zmodyfikowała dotychczasowe powództwo wobec pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w G. w ten sposób, że na podstawie art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. wniosła o zasądzenie od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w G. kwoty 8.336,07 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem nienależnie pobranych odsetek karnych wynikających z umowy nr (...) z dnia 13 stycznia 2006 r., a nadto o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów pomocy prawnej świadczonej powódce z urzędu, ewentualnie zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika powódki kosztów pomocy prawnej udzielonej w niniejszej sprawie. Powódka wniosła również o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 13 stycznia 2006 r. zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę nr (...) o kartę kredytową VISA. Podała, że w pkt 23 decyzji potwierdzającej zawarcie przedmiotowej umowy zastrzeżono na rzecz pozwanego odsetki karne w wysokości 42% w skali roku, naliczane od wszystkich zaległych zobowiązań wynikających z zawartej umowy, aż do dnia ich całkowitej spłaty. Wyjaśniła, że wobec nieregulowania płatności przez powódkę, w dniu 29 stycznia 2010 r. pozwany wypowiedział umowę, jak również naliczał wobec powódki odsetki karne. Oświadczyła, że nie ma wiedzy jaka łączna wysokość odsetek karnych została przez nią ostatecznie uiszczona. Dodała, że stwierdzić można wyłącznie, iż na dzień 26 sierpnia 2014 r. zaległość powódki wobec pozwanego z tytułu odsetek karnych wynosiła 8.336,07 zł. Podała, że nie otrzymała dotychczas od pozwanego szczegółowego zestawienia kwot naliczanych i pobranych tytułem odsetek karnych. Nadmienila, że w dniu 13 stycznia 2016 r., tj. w dniu zawarcia umowy pomiędzy powódką, a pozwanym, przepisy o odsetkach maksymalnych znajdowały się w okresie vacatio legis, a zatem poprzednik prawny pozwanego był świadomy, że ustawodawca dąży do wprowadzenia ograniczenia w ustalaniu umownych odsetek, jak również iż praktyka taka narusza dobre obyczaje i interes konsumentów. Zaznaczyła, że bezpośrednio po wprowadzeniu przepisów o odsetkach maksymalnych wynosiły one 24% w skali roku. Kolejno podała, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z klauzulą abuzywną zawartą w pkt 23 decyzji potwierdzającej zawarcie umowy o kartę kredytową V., w której przedsiębiorca w bezpodstawny sposób obciążył powódkę nadmiernymi odsetkami, praktykując niezgodną z dobrymi obyczajami „lichwę” i wyzyskując położenie konsumenta na rynku usług kredytowych. Zaznaczyła, że pozwany w obrocie z konsumentem posługiwał się wzorcem umownym zawierającym niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu

art. 385¹§ 1 k.c. Postanowienie to nie zostało indywidualnie wynegocjowane z powódką, ale narzucone jej przez pozwanego. Dodała, że zawarte w umowie postanowienie godziło w równowagę kontraktową, powodując istotną oraz nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków kontraktowych na rzecz konsumenta. Podniosła, że skutkiem prawnym zaistnienia niedozwolonego postanowienia umownego jest częściowa bezskuteczność polegająca na tym, że postanowienie umowne uznane za niedozwolone staje się bezskuteczne. W tym stanie rzeczy, w związku z nieważnością zapisu o wysokości odsetek karnych i jego nieskutecznością względem powódki na mocy art. 385¹§ 1 i 2 k.c., powódka jest uprawniona do żądania zwrotu wpłaconego świadczenia na podstawie art. 410 § 1 i 2 k.c. Podkreśliła, że podstawa tego świadczenia odpadła, a zatem może domagać się zwrotu wpłaconej na podstawie ww. postanowienia kwoty na podstawie art. 405 k.c., bowiem pozwany wzbogacił się jej kosztem bez podstawy prawnej. Zaznaczyła, że o abuzywności ww. klauzuli dowiedziała się dopiero po uiszczeniu należności, wobec czego nie miała wiedzy, że świadczenie nie należy się adresatowi. W dalszej części powódka podkreśliła, że naruszenie przez pozwanego jej interesu było znaczące, skoro równowaga sprzecznych interesów przedsiębiorcy i konsumenta nie została zachowana. Wyjaśniła, że zastrzeżona klauzula dotycząca odsetek karnych była niewspółmierna do zaciągniętego przez powódkę kredytu oraz godziła w podstawowe poczucie sprawiedliwości, sprawiając że egzekucja roszczeń pozwanego na poziomie kilku tysięcy złotych z emerytury powódki trwała blisko 10 lat. Przy poziomie dochodów i wydatków powódki w latach 2006-2016, wydatki powódki na odsetki karne były dla niej istotnym obciążeniem i opóźniały spłatę zobowiązań kredytowych, a w konsekwencji zmuszały do ponoszenia dodatkowych kosztów prowadzonej egzekucji komorniczej. W dalszej części na poparcie swojego stanowiska powódka powołała się na orzecznictwo Sądów Powszechnych oraz Sądu Najwyższego (pismo procesowe – k. 272-274v.).

Postanowieniem z dnia 12 stycznia 2017 r. tut. Sąd umorzył postępowanie wobec pozwanego Komornika Sądowego M. G. (postanowienie – k.276-278).

W piśmie z dnia 20 maja 2016 r. pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w G. wniósł o oddalenie powództwa w całości (pismo procesowe – k. 126-128).

Odnosząc się do ostatecznie sprecyzowanego przez stronę powodową roszczenia pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (następca prawny Banku (...) S.A. z siedzibą w G.) w piśmie z dnia 1 lutego 2017 r. (data stempla pocztowego) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W uzasadnieniu wskazał, że powódka nie uzasadniła swojego roszczenia co do zasady jak i co do wysokości. Odnosząc się do twierdzeń powódki, że niektóre postanowienia umowy o wydanie karty kredytowej należą do klauzul abuzywnych wyjaśnił, iż stosowane przez pozwanego zapisy umowy w żaden sposób nie są sprzeczne z dobrymi obyczajami i nie naruszają interesów konsumentów. Podał, że posługiwanie się przez pozwanego umowami o standardowej treści, w szczególności z uwagi na ilość zawieranych przez Bank umów jest konieczne. Kolejno podał, że powódka zapoznała się z treścią umowy oraz jej integralnymi częściami, a następnie podpisała umowę, wyrażając tym samym zgodę na związanie się jej warunkami. Podkreślił, że w każdej chwili powódce przysługiwało prawo do odstąpienia od umowy, a także uprawnienie do wypowiedzenia umowy z zachowaniem terminu wypowiedzenia określonego w umowie. Reasumując wskazał, że pozwany w czasie zawierania z powódką umowy o wydanie karty kredytowej mógł ustalić z konsumentem wysokość stopy procentowej odsetek umownych jak i karnych, bowiem nie obowiązywała w tamtym czasie żadna ustawa ograniczająca prawo do swobodnego kształtowania postanowień umownych odnoszących się do wysokości odsetek, m.in. od zadłużenia przeterminowanego. W związku z powyższym, w ocenie pozwanego, wysokość stopy procentowej odsetek, tj. 42 % jest prawidłowa i nie godzi w interesy konsumenta. Nadto powódka zapoznała się z treścią postanowień umowy, a w szczególności z postanowieniami kształtującymi wysokość stopy procentowej odsetek, a zatem był w pełni świadoma konsekwencji niespłacenia w terminie zadłużenia na karcie kredytowej (pismo pozwanego – k. 287-288v.).

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 marca 2005 r. pomiędzy (...) Bankiem S.A. z siedzibą w G., zwaną dalej Bankiem, a J. S., zwaną dalej Kredytobiorcą, została zawarta umowa kredytu gotówkowego nr (...), na podstawie której Bank udzielił Kredytobiorcy na jego wniosek z dnia 31 marca 2005 r. kredytu gotówkowego w wysokości 1.841,21 zł na okres od dnia 1 kwietnia 2005 r. do dnia 1 kwietnia 2007 r. z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne Kredytobiorcy oraz opłacenie szczegółowo wskazanych w umowie opłat (§ 1 Umowy). Jednocześnie Kredytobiorca złożył wniosek o wydanie karty kredytowej V. E. i przyznanie limitu kredytu w wysokości określonej przez Bank na warunkach określonych w Regulaminie wydawania i używania kart kredytowych V., Taryfie opłat i prowizji obowiązującej dla klientów wnoszących o wydanie karty kredytowej V. w umowie o kredyt gotówkowy, stanowiącej integralny załącznik do Umowy o kartę kredytową V. oraz Decyzji Banku, która miała zostać wydana i przesłana Kredytobiorcy, jako potwierdzenie zawarcia przedmiotowej Umowy. Kredytobiorca oświadczył, że otrzymał Regulamin wydawania i używania kart kredytowych V. oraz Taryfę opłat i prowizji obowiązującej dla klientów wnoszących o wydanie karty kredytowej V. w umowie o kredyt gotówkowy zawierającą również informację o kosztach kredytu i zapoznał się z ich postanowieniami (§ 17 ust. 1 Umowy).

W dniu 13 stycznia 2016 r. Bank wydał Decyzję potwierdzającą zawarcie Umowy o kartę kredytową V. nr (...) -001, zwaną dalej Decyzją, wraz z kartą kredytową V. E. (ust. 1 Decyzji). Zgodnie z ust. 2 Decyzji Bank udzielił J. S. prawa do wykorzystania kredytu, zwanego limitem kredytu, który był kredytem odnawialnym w wysokości 3.000 zł. Umowa została zawarta na czas określony, tj. uwidoczniony na karcie okres ważności karty i na ten sam okres został udzielony limit kredytu. Okres na jaki została zawarta umowa każdorazowo przedłużał się o okres ważności każdej kolejnej wydanej karty. Bank automatycznie wznawiał kartę i odnawiał przyznany limit kredytu na następny i każdy kolejny okres ważności karty na warunkach określonych w regulaminie (ust. 7 Decyzji). Spłaty zadłużenia J. S. zobowiązana była dokonywać nie później niż w ciągu 15 dni od 25 dnia kalendarzowego każdego miesiąca (ust. 9 w zw. z ust. 8 Decyzji). Wykorzystany limit kredytu oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, wyrażonej w stosunku rocznym, która na dzień wydania Decyzji wynosiła 31,5 % w skali roku dla operacji gotówkowych i 23,5 % dla operacji bezgotówkowych. Dla naliczania odsetek Bank przyjmował 360 dni w roku i rzeczywistą liczbę dni w miesiącu. Odsetki naliczane były od dnia dokonania operacji (ust. 10 Decyzji). Wysokość miesięcznej kwoty spłaty wykorzystanego limitu kredytu ustalał posiadacz karty, przy czym kwota spłaty nie mogła być niższa niż minimalna wymagana kwota spłaty, obliczona za dany okres rozliczeniowy i każdorazowo podawana w zestawieniu operacji zgodnie z obowiązującą Taryfą opłat i prowizji (ust. 21 zd. 1 Decyzji). W przypadku wpłaty minimalnej wymaganej kwoty spłaty, Bank uprawniony był do naliczenia opłaty za przekroczenie terminu spłaty w wysokości określonej w Taryfie opłat i prowizji, którą J. S. zobowiązana była zapłacić. W przypadku braku dwóch kolejnych wpłat Bank do dnia wystawienia następnego zestawienia operacji uprawniony był do naliczania odsetek karnych w wysokości 42 % w skali roku, aż do dnia spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy (ust. 23 Decyzji). Posiadacz karty mógł odstąpić od umowy w terminie 10 dni od zawarcia umowy lub w terminie 14 dni od dnia otrzymania pierwszej karty, o ile od dnia otrzymania karty nie dokonał żadnej operacji przy użyciu tej karty (ust. 25 zd. 1 Decyzji). Posiadacz karty mógł wypowiedzieć umowę w dowolnym okresie ważności kart. W tym celu zobowiązany był złożyć wypowiedzenie na piśmie, zwrócić kartę oraz spłacić saldo zadłużenia, wraz z należnymi odsetkami, opłatami i prowizjami (ust. 27 Decyzji). Bankowi przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy i zastrzeżenia lub zablokowania karty głównej i kart dodatkowych na koszt posiadacza karty głównej w dniu wysłania wypowiedzenia umowy m.in. jeżeli posiadacz karty nie zapłacił w terminach spłaty, określonych w umowie, pełnych minimalnych wymaganych kwot spłat za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim pisemnym wezwaniu posiadacza karty do zapłaty zaległych kwot w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania (ust. 28 Decyzji).

(**dowody:** Umowa kredytu gotówkowego nr (...) wraz z wnioskiem o wydanie karty kredytowej V. – k. 4-5 akt o sygn. Co 1361/10, Decyzji z dnia 13 stycznia 2016 r. – k. 170-171)

W dniu 31 grudnia 2009 r. nastąpiła fuzja (...) Banku S.A. z siedzibą w G. z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w K..

(**dowód:** Informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców – k.131-148)

Pismem z dnia 29 stycznia 2010 r. Bank (...) S.A. z siedzibą w G., zwany dalej Bankiem, poinformował J. S., że w związku z niewywiązywaniem się przez nią z warunków umowy nr (...) z dnia 13 stycznia 2006 r., a w szczególności z niedokonywaniem minimalnych wymaganych miesięcznych spłat w terminach ustawowych w umowie Bank (...) S.A. z siedzibą w G. wypowiada umowę w części dotyczącej korzystania z przyznanego limitu kredytowego oraz terminów spłat zasluzenia i wyznacza ostateczny termin spłaty zadłużenia na 6 kwietnia 2010 r., które na dzień wystawienia wypowiedzenia wynosi razem 8.429,84 zł. Jednocześnie Bank poinformował, że odsetki umowne oraz opłaty od zadłużenia na rachunku karty naliczane są do dnia całkowitej spłaty zadłużenia, zaś po upływie okresu wypowiedzenia Bank będzie naliczał odsetki za opóźnienie spłaty od kwoty niespłaconego kapitału według zmiennej stopy procentowej ustalonej w umowie i ogłoszonej w Komunikatach Prezesa Banku, obowiązującej w okresie za który odsetki są naliczane.

(**dowód** : wypowiedzenie umowy z dnia 29 stycznia 2010 r. – k. 174)

W dniu 21 czerwca 2010 r. Bank (...) S.A. z siedzibą w K. wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...), w którym stwierdził, że w księgach Banku (...) S.A. z siedzibą w K. J. S. posiada wymagalne zadłużenie w wysokości 9.088,44 zł z tytułu umowy o kartę kredytową V. (umowa nr (...) z dnia 13 stycznia 2006 r.). Jednocześnie wskazał, że na kwotę wymagalnego zadłużenia składa się:

- 1) niespłacony kredyt w wysokości 7.179,55 zł;
- 2) odsetki umowne w kwocie 1.187,13 zł za okres od dnia 26 sierpnia 2009 r. do dnia 5 kwietnia 2010 r.;
- 3) odsetki karne w kwocie 721,76 zł za okres od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia 21 czerwca 2010 r.

Bank wskazał jednocześnie, że od dnia 22 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty Bankowi należne są również dalsze umowne odsetki karne w wysokości 42% w skali roku od kwoty zadłużenia przeterminowanego, tj. ww. kwoty z tytułu niespłaconego kredytu: 7.179,55 zł. Bank oświadczył, że egzekucja tego zobowiązania będzie prowadzona na rzecz wystawcy bankowego tytułu egzekucyjnego.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2010 r. Sąd Rejonowy dla W. M.w W. nadał klauzulę wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu z dnia 21 czerwca 2010 r. nr (...) wystawionemu przez Bank (...) S.A. z siedzibą w K. przeciwko J. S. w całości zgodnie z jego treścią, z tym że do kwoty nieprzekraczającej 30.000 zł

(**dowody:** Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) – k.3 akt o sygn. Co 1361/10, postanowienie z dnia 30 czerwca 2010 r. o nadaniu klauzuli wykonalności Bankowemu Tytułowi Wykonalności – k.143 akt o sygn. Co 1361/10)

W dniu 27 lipca 2010 r. do Kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. M.w W. M. G. wpłynął wniosek egzekucyjny Banku (...) S.A. z siedzibą w G. wraz z tytułem wykonawczym (...) nr (...) zaopatrzonym w klauzulę wykonalności.

(**dowód:** wniosek egzekucyjny – k. 20 akt dołączonych o sygn. Km 4147/10)

Egzekucja wierzytelności na podstawie ww. tytułu wykonawczego została dołączona do postępowania egzekucyjnego prowadzonej przeciwko J. S. pod sygn. KM 4147/10 na podstawie Bankowego Tytułu Wykonalności z dnia 23 maja 2010 r. o sygn. 651/10/P.

(**dowód:** wniosek egzekucyjny – k. 1 akt dołączonych o sygn. Km 4147/10)

W dniu 4 listopada 2016 r. miało miejsce prawne połączenie (...) Banku S.A. z siedzibą w W. z wydzieloną częścią Banku (...) S.A. z siedzibą w G..

(**dowody:** planu podziału wraz z załącznikiem – k.299-304, odpis pełny KRS – k.291-298v.)

Zawiadomieniem z dnia 3 listopada 2017 r. ZUS poinformował Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. M.w W. M. G., o zakończeniu realizacji potrąceń dokonywanych ze świadczenia J. S. na podstawie tytułu wykonawczego w sprawie o sygn. Km 4147/10 wskazując, iż ostatnia rata w kwocie 428,11 zł została potrącona ze świadczenia za listopad 2017 r.

(**dowód:** zawiadomienie - k.332 akt dołączonych o sygn. Km 4147/10)

Pismem z dnia 23 listopada 2017 r. (...) Bank S.A. z siedzibą w W. złożył wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. M.w W. M. G. o umorzenie postępowania egzekucyjnego z uwagi na całkowitą spłatę zadłużenia.

(**dowód :** pismo – k. 333 akt dołączonych o sygn. Km 4147/10)

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla W. M.w W. zakończył postępowanie egzekucyjne.

(**dowód:** postanowienie – k. 337-337v. akt dołączonych o sygn. Km 4147/10)

W rozliczeniu umowy nr (...) Bank obciążył J. S. kwotą odsetek karnych według stopy 42% w łącznej wysokości 8.512,13 zł, która została przez nią w całości spłacona. W rozliczeniu przedmiotowej umowy Bank nie obciążył otrzymanych z egzekucji kwot odsetkami od odsetek karnych. Odsetki karne z 42% oprocentowaniem od przeterminowanego wymagalnego zadłużenia kapitałowego J. S. naliczone przez Bank w rozliczeniu umowy nr (...), wynosiły 8.512,13 zł, w tym objęta (...) nr (...) kwota 721,76 zł za okres od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia 21 czerwca 2010 r. oraz kwota 7.790,37 zł za okres od dnia 22 czerwca 2010 r. do dnia 19 sierpnia 2014 r. naliczana od zmniejszającego się zadłużenia kapitałowego J. S..

Maksymalne odsetki karne przysługujące Bankowi od kwoty niespłaconego zadłużenia kredytowego z umowy nr (...) wynoszą 4.376,10 zł, w tym 343,70 zł za okres od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia 21 czerwca 2010 r. oraz 4.032,40 zł za okres od dnia 22 czerwca 2010 r. do dnia 19 sierpnia 2014 r. Nadpłata dokonana przez J. S. z tytułu odsetek karnych wynosi 4.136,03 zł.

(**dowód:** rozliczenia umowy – k. 264-265, 306, 336, opinia biegłego – k.433-450)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów złożonych przez strony do akt niniejszej sprawy oraz akt dołączonych o sygn. XVI Co 1361/10, Km 4147/10. W odniesieniu do dokumentów, które zostały przedłożone w formie zwykłych kserokopii, strony nie zakwestionowały rzetelności ich sporządzenia ani nie żądały złożenia przez stronę przeciwną ich oryginałów (zgodnie z art. 129 k.p.c.). Również i Sąd badając przedmiotowe dokumenty z urzędu, nie dopatrzył się w nich niczego, co uzasadniałoby powzięcie jakichkolwiek wątpliwości co do ich wiarygodności i mocy dowodowej, dlatego stanowiły podstawę dla poczynionych w sprawie ustaleń. Sąd uwzględnił także zgodne twierdzenia stron w trybie art. 229 k.p.c. oraz twierdzenia strony, którym przeciwnik nie przeczył w trybie art. 230 k.p.c.

Ustalenie wysokości rzeczywiście pobranej kwoty odsetek karnych oraz odsetek od tych odsetek w toku postępowania egzekucyjnego Km 4147/10 wynikająca z umowy z dnia 13 stycznia 2006 r. nr (...)–001 oraz jaka byłaby kwota odsetek karnych oraz odsetek od tych odsetek przy założeniu, że J. S. powinna zapłacić odsetki karne w wysokości nie wyższej niż odsetki maksymalne określone w art. 359 § 2¹ k.p.c. w wysokości wprowadzonej tym przepisem wymagało wiedzy specjalnej, wobec czego Sąd postanowieniem wydanym w dniu 31 lipca 2018 r. dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości.

W złożonej pisemnej opinii w dniu 22 lutego 2019 r. biegły sądowy z zakresu zarządzania, ekonomii, finansów i (...) wskazał, że w rozliczeniu umowy nr (...) pozwany Bank obciążył J. S. kwotą odsetek karnych według stopy 42% w

łączonej wysokości 8.512,13 zł, w tym objęta (...) nr (...) kwota 721,76 zł za okres od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia 21 czerwca 2010 r. oraz kwota 7.790,37 zł za okres od dnia 22 czerwca 2010 r. do dnia 19 sierpnia 2014 r. naliczana od zmniejszającego się zadłużenia kapitałowego J. S.. Dodał, iż w rozliczeniu przedmiotowej umowy Bank nie obciążył otrzymanych z egzekucji kwot odsetkami od odsetek karnych. Jednocześnie biegły oszacował, że maksymalne odsetki karne przysługujące Bankowi od kwoty niespłaconego zadłużenia kredytowego z umowy nr (...) wynoszą 4.376,10 zł, w tym 343,70 zł za okres od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia 21 czerwca 2010 r. oraz 4.032,40 zł za okres od dnia 22 czerwca 2010 r. do dnia 19 sierpnia 2014 r. Nadpłata dokonana przez J. S. z tytułu odsetek karnych wynosi 4.136,03 zł.

W ocenie Sądu przedmiotowa opinia została sporządzona przez biegłego w sposób rzetelny, dokładny i profesjonalny. Została przy tym oparta o jasne i szczegółowo opisane założenia, a zawarte w niej wnioski należy uznać za właściwie uzasadnione. Zdaniem Sądu nie było zatem podstaw do kwestionowania rzeczzonej opinii, która stanowiła pełnowartościowy dowód w sprawie. Zaznaczyć należy, że również strony nie zgłosiły własnych zarzutów do ww. opinii biegłego.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Okoliczności faktyczne związane z kształtowaniem się stosunku umownego pomiędzy powódką, a pozwanym w rozpoznawanej sprawie były de facto bezsporne. Poza sporem jest, że strony zawarły w dniu 13 stycznia 2006 r. umowę o kartę kredytową V.. Bezsporne pozostają również okoliczności, że powódka popadła w zwłokę w regulowaniu należności z tytułu ww. umowy, w związku z czym pozwany od pozostałej do zapłaty kwoty naliczył odsetki za opóźnienie w wysokości 42% w skali roku, które zostały w całości wyegzekwowane od powódki w toku postępowania egzekucyjnego. Bezsporne pozostawały nadto okoliczności rozwiązania przedmiotowej umowy, a także status stron na gruncie łączącego je stosunku prawnego – powódka działała jako konsument (art. 22¹ k.c.), natomiast strona pozwana jako przedsiębiorca (art. 43¹ k.c.).

Sporna była natomiast kwestia abuzywności pkt 23 Umowy o kartę kredytową V. w oparciu o treść art. 385¹ k.c. - art. 385³ k.c. W tym sporze niezwykle istotną okazała się ocena charakteru prawnego zawartej między stronami umowy.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Na podstawie art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. By określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za niedozwolone postanowienie umowne, spełnione muszą zostać cztery warunki: (1) postanowienie umowy nie zostało uzgodnione indywidualnie, (2) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, (3) tak sformułowane postanowienie dodatkowo rażąco narusza interes konsumenta, (4) postanowienie nie dotyczy głównych świadczeń stron.

W okolicznościach sprawy było bezspornym, iż powódka przystąpiła do umowy jako konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c., a pozwany działał jako przedsiębiorca w rozumieniu art. 43¹ k.c.

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia została przez ustawodawcę bliżej określona w przepisie art. 385¹ § 3 k.c., który nakazuje uznać za nieuzgodnione indywidualnie „te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu”. W piśmiennictwie przyjmuje się, że nie są postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi klauzule sporządzone z wyprzedzeniem w sytuacji, gdy konsument nie miał wpływu na ich treść, zwłaszcza kiedy są one zawarte we wzorcu. Co więcej, wiedza konsumenta o istnieniu klauzul nienegocjowanych czy też możliwość zapoznania się z nimi przed zawarciem umowy i nawet zrozumienie ich treści nie stanowią okoliczności wyłączającej uznanie tych klauzul za narzucone - kryterium istotnym jest tu bowiem możliwość wpływania, oddziaływania na kształtowanie ich treści. W konsekwencji postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi będą tylko takie, które były w sposób rzeczywisty negocjowane lub włączone do umowy wskutek propozycji zgłoszonej przez samego konsumenta (A. Rzetecka – Gil, Kodeks cywilny. Komentarz do art. 385¹. Zobowiązania – część ogólna, LEX 2011).

Wedle brzmienia art. 385¹ § 4 k.p.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. W przedmiotowej sprawie powódka wywodziła, że postanowienie dotyczące odsetek karnych nie było z nią indywidualnie uzgadniane. Pozwany tej okoliczności nie zaprzeczył, zaś w piśmie z dnia 1 lutego 2017 r. wskazał, że „posługiwanie się przez pozwanego umowami o standardowej treści, w szczególności z uwagi na ilość zawieranych przez Bank umów, jest konieczne, gdyż ułatwia obrót i nadaje mu pożądaną dynamikę. Jest to zjawisko będące trwałym i niezmiennym elementem współczesnych stosunków gospodarczych”. Dlatego też należało przyjąć, że postanowienie to nie było uzgadniane indywidualnie.

Nadto, zdaniem Sądu, analizowane postanowienie umowy nie określało głównych świadczeń stron.

Ustawodawca nie określił wprawdzie, co znaczy sformułowanie „główne świadczenia stron”, ale na podstawie orzecznictwa i poglądów doktryny można wskazać, że przepis art. 385¹ § 1 k.c. ma na względzie essentialia negotii umowy, a więc takie jej elementy konstrukcyjne, bez których uzgodnienia nie doszłoby do zawarcia umowy. Innymi słowy chodzi o klauzule regulujące świadczenia typowe dla danego stosunku prawnego, stanowiące te jego elementy, które konstytuują istotę danego porozumienia.

Natomiast zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. 1997 nr 140 poz. 939 z późn. zm.) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. E. negotii umowy kredytu stanowią zatem: 1) oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel; 2) zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (A. Kawulski – Prawo bankowe. Komentarz do art.69 ustawy - Prawo bankowe LexisNexis, 2013). W konsekwencji wskazać należy, że zastrzeżenie w umowie o kartę kredytową wysokości odsetek za opóźnienie nie stanowi głównego świadczenia stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Zdaniem Sądu ustalona w pkt 23 wysokość odsetek karnych, tj. 42% w skali roku, w związku brakiem terminowego uiszczenia dwóch kolejnych wpłat, kształtowała obowiązki powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy.

Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on informowaniem o wynikających z umowy uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji, rzetelnym traktowaniu konsumenta jako równorzędnego partnera umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Działania te potocznie określa się jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych

standardów postępowania. Naruszenie interesów konsumenta wynikające z niedozwolonego postanowienia musi być zarazem rażące a więc szczególnie doniosłe (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2011 r., sygn. akt VI ACa 262/2011). Sąd podziela stanowisko prezentowane w judykaturze, iż w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. "rażące naruszenie interesów konsumenta" oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast "działanie wbrew dobrym obyczajom" w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie, wskazane w tym przepisie, formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają zakres określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsument (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r. I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/13).

Wskazać należy, że nie ma zamkniętego katalogu niedozwolonych klauzul, stąd za niedozwoloną może być uznana każda klauzula, która kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, przy czym oceny w tym względzie dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umowa obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

W niniejszej sprawie umowa o kartę kredytową została zawarta w dniu 13 stycznia 2006 r., zaś przepisy kodeksu cywilnego wprowadzające regulację ustanawiającą maksymalną wysokość odsetek (art. 359 § 2¹ k.c.-359 § 2³ k.c.) weszły w życie w dniu 20 lutego 2006 r. Przedmiotowa zamiana została wprowadzona ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy -Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano m.in., że projektowane przepisy mają na celu przeciwdziałanie nieograniczonemu poziomowi oprocentowania i wyeliminowanie z obrotu gospodarczego zjawiska zwanego popularnie „lichwą” polegającego na pobieraniu nadmiernych odsetek.

W związku z powyższym wskazać należy, że wprawdzie przedmiotowe przepisy o odsetkach maksymalnych nie obowiązywały w czasie zawierania umowy o kartę kredytową przez strony niniejszego postępowania, jednak nie może umknąć uwadze, że znajdowały się one w okresie *vacatio legis*. W konsekwencji, w ocenie Sądu, pozwany jako podmiot profesjonalny, zajmujący się na bieżąco operacjami na rynkach finansowych, a więc prowadzący ich obserwacje i analizy, działający na skalę krajową oraz dysponujący odpowiednim zapleczem fachowym winien posiadać informację o planowanych przez ustawodawcę zmianach w zakresie ustalenia limitu wysokości naliczania odsetek. Podkreślić należy, że maksymalna wysokość odsetek po wejściu w życie art. 359 § 2¹ wynosiła 23 % w skali roku, podczas gdy we wzorcu zawartej przez strony umowy o kartę kredytową odsetki za opóźnienie wynosiły 42 % w skali roku, zatem nieomal dwukrotnie więcej. Nie można się więc zgodzić z twierdzeniem pozwanego, jakoby naliczanie odsetek za opóźnienie w wysokości 42% w skali roku nie godziło w interesy konsumenta i nie było sprzeczne z dobrymi obyczajami. W ocenie Sądu, ustalenie i pobranie przez pozwanego Bank odsetek karnych na poziomie 42% w skali roku w okresie, gdy brak było przepisów o odsetkach maksymalnych, także prowadziło do nadmiernego obciążenia finansowego konsumenta oraz wypełniało dyspozycję art. 385¹ § 1 k.c.

Sąd, dokonując kontroli incydentalnej, uwzględniając wszelkie okoliczności niniejszej sprawy, nie miał wątpliwości, że zakwestionowane postanowienie umowne uprawniające pozwanego do naliczania odsetek karnych w przypadku braku terminowego uiszczenia dwóch kolejnych wpłat stanowiło klauzulę abuzywną w zakresie, w jakim zastrzegano rzeczne odsetki w wysokości 42 % w skali roku. Podkreślić przy tym należy, że jakkolwiek Sąd w ramach kontroli incydentalnej postanowień nie jest uprawniony do modyfikowania treści zawartej przez strony umowy, to jednak nic nie stoi na przeszkodzie, aby za niedozwolone, a przez to niewiążące konsumenta, uznać postanowienie stanowiące jedynie część danego paragrafu czy ustępu wzorca umownego. W pozostałym zakresie umowa zawarta przez strony, zgodnie z art. 385¹ § 2 k.c., pozostaje wiążąca.

Konstatując uznać należy, że zastrzeżenie w umowie odsetek karnych samo w sobie jest wiążące, a jego abuzywność dotyczy nie tyle samego faktu ich pobierania, co wysokości. Sąd rozpatrując wysokość naliczanych przez pozwanego

odsetek za opóźnienie miał na względzie pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy, stanowiący, iż nawet jeśli kontrola prawidłowości postanowień umownych o wysokości odsetek oparta została na słusznym założeniu, że – chociaż w czasie zawierania umowy nie obowiązywały przepisy ograniczające maksymalną stopę odsetkową, a przepis przejściowy (art.5) ustawy z 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 157, poz. 1316) nakazywał stosować nowe przepisy do czynności prawnych dokonanych po wejściu w życie ustawy, to treść nowego art. 359 § 21 k.c. może stanowić przesłankę dokonywanej w toku procesu oceny, czy konkretne odsetki umowne mieściły się w dozwolonej stronie swobodzie kształtowania treści stosunku prawnego, czy też nie” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007r., sygn. akt IV CSK 320/07).

Ustalając wysokość rzeczywiście pobranej kwoty odsetek karnych oraz odsetek od tych odsetek w toku postępowania egzekucyjnego Km 4147/10 wynikająca z umowy z dnia 13 stycznia 2006 r. nr (...)–001 oraz jaka byłaby kwota odsetek karnych oraz odsetek od tych odsetek przy założeniu, że powódka powinna zapłacić odsetki karne w wysokości nie wyższej niż odsetki maksymalne określone w art. 359 § 2¹ k.p.c. w wysokości wprowadzonej tym przepisem, Sąd oparł się na złożonej przez biegłego sądowego w dniu w dniu 22 lutego 2019 r. opinii, zgodnie z którą:

- w rozliczeniu umowy nr (...) pozwany obciążył powódkę kwotą odsetek karnych według stopy 42% w łącznej wysokości 8.512,13 zł, w tym objęta (...) nr (...) kwota 721,76 zł za okres od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia 21 czerwca 2010 r. oraz kwota 7.790,37 zł za okres od dnia 22 czerwca 2010 r. do dnia 19 sierpnia 2014 r. naliczana od zmniejszającego się zadłużenia kapitałowego powódki;

- w rozliczeniu przedmiotowej umowy pozwany nie obciążył otrzymanych z egzekucji kwot odsetkami od odsetek karnych;

- maksymalne odsetki karne przysługujące pozwanemu od kwoty niespłaconego zadłużenia kredytowego z umowy nr (...) wynoszą 4.376,10 zł, w tym 343,70 zł za okres od dnia 6 kwietnia 2010 r. do dnia 21 czerwca 2010 r. oraz 4.032,40 zł za okres od dnia 22 czerwca 2010 r. do dnia 19 sierpnia 2014 r.;

- nadpłata dokonana przez powódkę z tytułu odsetek karnych wynosi 4.136,03 zł.

W konsekwencji, Sąd orzekł jak w pkt I. i II. sentencji wyroku, zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę w wysokości 4.136,03 zł oraz oddalając powództwo w pozostałej części.

Podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek stanowił przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W związku z powyższy, od kwoty zasądzonej należności głównej, Sąd zasądził odsetki zgodnie z żądaniem pozwu od dnia wytoczenia powództwa.

Na marginesie wskazać należy, że w niniejszej sprawie przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu nie znajdowały zastosowania, bowiem reżim bezpodstawnego wzbogacenia aktualizuje się dopiero wtedy, kiedy brak jest źródła dochodzonego roszczenia w innych regulacjach, w szczególności w umowie. W niniejszej jednak sprawie konkretne świadczenie w postaci odsetek karnych zostało przewidziane w umowie, niemniej jednak postanowienie to co do wysokości okazało się abuzywne. W takiej sytuacji Sąd nie miał wątpliwości, że źródłem roszczenia była umowa, która podlegała ocenie w kontekście art. 385¹ k.c.

O kosztach procesu, Sąd orzekł na podstawie art. 100 w pkt I. i II. sentencji wyroku

Zgodnie z art. 100 k.p.c., w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

Mając na względzie to, iż pozwany co do zasady dał podstawy wytoczenia powództwa, w wysokości należności została ustalona w toku postępowania po przeprowadzeniu opinii biegłego, Sąd obciążył pozwanego kosztami sądowymi w całości. Sąd nakazał pobranie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwoty 2.878,64 zł, w tym kwotę 2.461,64 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych ze Skarbu Państwa na wynagrodzenie biegłego oraz kwotę 417 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, od której uiszczenie powódka była zwolniona (ustaloną w oparciu o wartość przedmiotu sporu wynikającą z pisma powódki z dnia 3 stycznia 2017 r. modyfikującego ostatecznie powództwo).

Z uwagi na to, iż w ocenie Sądu roszczenie okazało się zasadne w połowie, a zatem każda ze stron w takim samym stopniu wygrała proces, Sąd zniósł wzajemnie koszty procesu pomiędzy stronami.

Sąd przyznał na podstawie § 6 pkt 4 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., 461 t.j., z późn. zm.), czyli przepisów obowiązujących w dacie wytoczenia powództwa, ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla W. M.w W. adwokatowi M. F. i adwokatowi A. Ł. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu ustanowionej dla pozwanej kwotę po 1.200 zł powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, mając na względzie wartość przedmiotu sporu w kwocie 8.337 zł. (pkt V. i VI. sentencji wyroku).

Mając na względzie powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

(...)

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)